

## WSTĘP

Innowacja jest procesem polegającym na przekształcaniu istniejących możliwości w nowe idee i wdrażania ich w praktyce. Państwa dążące do poprawy poziomu innowacyjności dokonują wyboru drogi pozyskiwania innowacji. Inwestują w wiedzę, w rozwój nauki, w rozwój uczelni, w sektor badawczo-rozwojowy, którego efekty innowacyjne są wprawdzie rozłożone w czasie i wdrażane z pewnym opóźnieniem, lecz są działaniem długotrwałym i skutecznym. Szybszym, ale mniej skutecznym działaniem jest import nowej wiedzy w postaci patentów, licencji, usług technicznych, nowych technologii materialnych, czyli urządzeń i maszyn o podwyższonych parametrach technologicznych. Powoduje to ograniczenie krajowej innowacyjności, zahamowanie badań naukowych, uzależnienie gospodarki od importu nowych technologii. Dążenie do lepszego wykorzystania istniejącego potencjału, m.in. pracy, wiedzy i kapitału, a także budowanie nowych form przewagi konkurencyjnej przez wzrost nakładów na działania prorozwojowe, tj. badania i rozwój, edukację, infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego oraz metod ich skutecznego wykorzystania do celów gospodarczych jest jedynym słusznym rozwiązaniem. Dlatego też coraz częściej wyrażana jest opinia, że innowacja stanowi dla krajów członkowskich UE podstawę trwałego wzrostu gospodarczego oraz poprawę warunków ekonomicznych i społecznych. Przyjmuje się, że polityka pomocy państwa w sferze badań i innowacji, może się przyczynić do zwiększenia innowacyjności gospodarki, nie tylko przez ochronę konkurencyjności rynkowej produktów, jako stymulatora innowacyjności, ale również przez ustanowienie ram ułatwiających państwom członkowskim UE opracowanie skutecznych form pomocy na rzecz innowacji

Wiedza jest czynnikiem napędzającym rozwój gospodarczy, wywołuje zmiany społeczne, wpływa na przekształcanie struktur przestrzennych, w tym również miast. Rosnąca wielkość ośrodków miejskich stanowi coraz większe obciążenie dla infrastruktury transportowej, służby zdrowia, systemów edukacji i zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. Do tego dochodzą rosnące oczekiwania społeczne w dziedzinie edukacji, ochrony środowiska, udogodnień dla osób niepełnosprawnych, budownictwa mieszkaniowego i opieki nad obywatelami w podeszłym wieku. Całkowita wymiana istniejącej infrastruktury na nową jest nierealna ze względów finansowych i czasowych. Jednak postęp techniczny pozwala nam dziś skutecznie wprowadzać nową inteligencję w dotychczas używane systemy infrastrukturalne, tj. wdrażanie systemów cyfrowych i połączenie istniejących systemów, tak aby mogły wykrywać, analizować i integrować dane oraz inteligentnie odpowiadać na lokalne potrzeby. Mówimy w istocie o rewitalizacji systemów w taki sposób, aby były bardziej inteligentne i wydajne. Równoległe do procesu transformacji może następo-

wać zrównoważony rozwój miast przyczyniający się do poprawy jakości życia ich mieszkańców. Miasta bardziej oprzyrządowane, zintegrowane i inteligentne to nie tylko bezpośrednia odpowiedź na problemy, z jakimi borykamy się dziś. Istotą problemu jest związek między wyzwaniami na drodze do budowy mądrzejszego świata a koncepcją miast bardziej zrównoważonych. W dużych miastach znajdziemy niemal wszystkie istotne aspekty idei mądrzejszego świata – inteligentne szkolnictwo, inteligentną opiekę zdrowotną, inteligentną gospodarkę wodną i energetyczną, inteligentny transport publiczny, inteligentną administrację publiczną i wiele innych.

Nowy raport pt. *Wizja inteligentnych miast* opracowany przez IBM Institute for Business Value przedstawia strategię zastosowania nowych technologii do transformacji systemów miejskich i optymalizacji wykorzystania zasobów nieodnawialnych. Ze względu na znaczenie zrównoważenia rozwoju z bezpieczeństwem środowiska miast i całej planety, właściwe pytanie brzmi „Które miasta zmienią się jako pierwsze?”, a nie „Czy miasta się zmienią?”. Wkrótce też pojawi się pytanie: „Komu transformacja najbardziej się udała?”.

W tym kontekście szczególna rola przypada polskim miastom, które w odpowiedzi na zjawisko *miasta innowacyjnego* powinny włączyć się w procesy metropolizacji przez rozwój środowiska dla innowacji opartego na klastrach i instytucjach sektora badawczo-rozwojowego, parkach technologicznych, powinny rozwijać infrastrukturę cyfrową. Innowacyjne miasta są wyposażone w jednostki zarządzające i rozpowszechniają wiedzę i technologie, są środowiskiem nauki i innowacji.

W prezentowanej publikacji, na którą składają się opracowania naukowe przygotowane przez autorów reprezentujących ośrodki akademickie kraju i Europy Środkowo-Wschodniej, jest próba odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim zakresie miasta polskie i regionu Środkowo-Wschodniej Europy włączyły się w proces rozwoju innowacyjności, jakie podstawowe wyzwania stoją w tym zakresie przed nimi, co warunkuje proces generowania wiedzy, aktywnego jej wykorzystywania i promowania jako współczesnego czynnika rozwoju miasta.

Zbigniew Makiela  
Andrzej Szromnik